

Cultura, salut mental i joventut: de l'experiència fragmentada a la necessitat de sistema

Published by [Interacció](#) [1] on 24/11/2022 - 09:19 | Last modification: 30/04/2026 - 09:03

Aquest informe recull les aportacions d'un procés de diàleg estructurat europeu que posa en relació tres àmbits que sovint han evolucionat en paral·lel: cultura, salut i joventut. El punt de partida és clar: existeix una acumulació creixent d'experiències que mostren el potencial de les pràctiques artístiques i culturals per incidir en el benestar mental dels joves, però aquest coneixement continua dispers, poc sistematitzat i amb una traducció encara limitada en polítiques públiques.

El document situa aquest desencaix com una qüestió estructural. D'una banda, es constata una expansió notable de projectes a escala local, sovint impulsats per organitzacions culturals, educatives o socials, que operen en clau experimental i amb recursos fràgils. De l'altra, es detecta una manca de reconeixement institucional i de marcs estables que permetin consolidar aquestes pràctiques com a part integrada dels sistemes de salut i benestar. Aquesta tensió travessa tot l'informe: no es tracta tant de demostrar si la cultura "funciona" en salut mental, sinó de comprendre per què aquest potencial no es tradueix en estructures sòlides.

El relat s'articula a partir d'evidències i pràctiques que mostren com la cultura pot intervenir en diferents moments del cicle de la salut mental: des de la promoció i la prevenció fins al tractament i la recuperació. Les experiències descrites insisteixen en la capacitat de les pràctiques artístiques per generar espais de confiança, activar el pensament crític, combatre l'estigma i reforçar processos d'identitat, especialment en contextos de vulnerabilitat. Aquesta dimensió relacional i simbòlica apareix com un valor específic de la cultura, difícilment substituïble per altres dispositius institucionals.

Tanmateix, l'informe evita una lectura simplificadora. Reconeix que els impactes no són homogenis ni fàcilment mesurables, i que depenen del context, del tipus d'intervenció i de les trajectòries individuals. Això obliga a desplaçar la mirada cap a metodologies d'avaluació més híbrides i a assumir que no existeix un únic model replicable. En aquest punt, emergeix una de les seves aportacions més rellevants: la necessitat de construir un marc compartit que permeti comparar, aprendre i escalar experiències sense perdre'n la complexitat.

El text posa especial èmfasi en la dimensió intersectorial. Les problemàtiques de salut mental juvenil són llegides com a fenòmens complexos que no poden ser abordats des d'un sol àmbit. D'aquí la insistència en la col·laboració entre cultura, salut, educació i serveis socials, així com en instruments com la prescripció social, que permeten articular aquesta cooperació en la pràctica. Aquesta aposta implica un desplaçament important: la cultura deixa de ser concebuda com a complement o recurs auxiliar per passar a formar part de l'arquitectura de

les polítiques de salut.

Un altre element central és la participació dels joves. L'informe subratlla que moltes de les experiències més consistents són aquelles que incorporen els joves no només com a beneficiaris, sinó com a agents actius en el disseny i desenvolupament dels projectes. Aquesta orientació no es presenta com una qüestió metodològica menor, sinó com una condició per a l'eficàcia i la legitimitat de les intervencions.

El diagnòstic final apunta a una paradoxa coneguda: hi ha evidència suficient per justificar una aposta política més decidida, però aquesta aposta encara no s'ha produït amb la intensitat necessària. El repte ja no és tant generar més experiències, sinó dotar-les de continuïtat, reconeixement i capacitat d'incidència. Això implica finançament a llarg termini, millora de les dades, desenvolupament de marcs d'avaluació i, sobretot, una voluntat política de situar la cultura dins dels sistemes de benestar i no a la seva perifèria.

En aquest sentit, l'informe es pot llegir com una crida a superar una governança per inèrcia que manté separats àmbits que, en la pràctica, ja treballen de manera interdependent. La qüestió que queda oberta no és si la cultura pot contribuir a la salut mental dels joves, sinó quines condicions institucionals i polítiques són necessàries perquè aquesta contribució deixi de ser excepcional i esdevingui estructural.

Referència

Voices of Culture. (2022). *Youth, mental health and culture: Brainstorming report*. European Commission.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Tags: cultura i salut

Tags: polítiques culturals

Tags: participació cultural

Tags: inclusió cultural

Tags: recerca cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2022/11/cultura-salutmental-joventut>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/voices-of-culture-brainstorming-report-youth-mental-health-culture-2022_en.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8982>